

konec obeh jezikov popolno zmožen.) Sploh, mi hočemo odpirati svojim sinovom vse službe na Slovenskem, hočemo, da bodo naši sinovi naši gospodje posvetni tako kakor duhovni. Nemškutarski, „kmečki prijatelji“ pa hočejo vse nemško pri nas imeti, da bi svoj trebuh pasli in Nemce k nam v mastne službe vlačili. Mi pa bi naj, kakor smo morali in žalibog včasih še moramo, hodili vselej s kakim „možem“ (zvitim mešetarjem) pred gosposke, katere bi ne znale same z nami govoriti! Tega pa ne, sosed! Ako jemljete davke, sinove v vojake, dajte nam Slovincem to, kar dajete Nemcem, to je: slovenske gosposke in za to slovenske začetne, pa take višje šole, da se bomo slovensko in nemško naučili.

To Vam je hotel, dragi kmetje rojaki, povedati mož Vaše krvi, Vaše korenine, katerega so oča dali izučiti, da sedi na stolu, ki mu bi ga bil vzel Nemec, in ki ga tudi v prihodnje vzame Nemec, ako Slovenec ne ostane krepek

Slovenski rojak.

Dopisi.

Iz Maribora. Stolno cerkvo začeli so popravljati. Bil je uže skrajni čas. Snoči se je zunaj nad presbiterijem velik koz piravega zida tik pod strešjem odtrgal in z velikim truščem pal na streho zakristije. — Matija Lešnik, bivši deželni poslanec, je umrl. Bil in umrl je pomemben Slovenec. — Tukajšnih nemškutarjev pokrovitelj se uže širokousti, kako bodo Slovinci pri volitvah propali; sicer jamra, da je sv. Lenartski okraj za nemčurje zgubljen, pa v Slov. bistrškem okraju dobijo Slovinci komaj 7–8 glasov. No, bodemo videli. — Eksfrater Nagele je v Razvanji napravil „Leseverein“ in tje spravil 14 letnikov od freimaurerske, krščanstvu na Nemškem najbolj škodljive G. rtenlaube. Tako se je spridel ta človek, ki je pri ubogih frančiškanih nekdanj zastoj jedel. — Dne 13. junija pal je Jak. Smodejev vsprejeti šletni fantič na Valci v Rečico in utonil.

Iz Kamce. (Našo šolo) hočejo popolnem ponemčiti in vse slovenske bukvice in poučevanje izbačiti. Kdo? No, mariborski in drugi privandraní nemci, zlasti Posch in Zwettler, potem Wiesthaler. Ta se je zadnje nedeljo, ko so to sklepali, tako drl, da je skoro vse oglušil. Bil je iz Maribora tudi sladki dr. Lorber zraven pa zagrizenec dr. Mally, ki je prelenuhast in preslab, da bi se slovenski naučil. Čeravno se je ob svojem časi silno potegoval za službo v javnej bolnišnici in jo res dobil. Za njega se bodo menda še bolniki morali nemški učiti, dalje železni Halbärt in zopet trgovec Grubitsch. Ta je enkrat v nem-

škutarskem koši in se ne poboljša več. Ti možakarji so sklenoli, da se ima v Kamski šoli samo nemški govoriti in učiti. Jelovski župan Fr. Čepe dalje Rebernik, Hleb, Kaube in Hojnik so protestirali; učiteljev eden pa je djal, ko je za nemčurski sklep zvedel: „das ist ein vollständiger Unsinn“. Šolarji so namreč sami Slovinci.

Iz Brežic. (Proč s poslancem deserterjem.) Daj si povedati, ljubi Gospodar, kako se v našem gnezdu godi. Tu smo kaj srečni ljudje. Imamo vsega, česar nam treba in tudi česar ni treba, še celo trtno uš. Imamo slovenskega župana, slovensko gospodo. Pa naš župan slovenski jezik tako časti, da še s kmetom nemško govori. On je tako izvrsten Slovenec da v njegovi hiši besedice slovenske ne čuješ, njegovi otroci je niti ne znajo. Za njega so nabili tiste table: „das Beteln ist bei 2 fl. Strafe verboten.“ Njemu se imamo za izvrstno bolnišnico zahvaliti. Kdor je življenja sit, le naj gre v njo. Kmalu ga ven ponesó. On ljubi posebno šolo. Kdor ne verjame, naj bara gospodično Lastnikovo, ta mu pové. Naš župan je moder mož. Kedar pride kot poslanec v deželni zbor, se dobro ozre in kjer je večina tam je on. Posebno so mu vinogradi na sreči. On se je potegoval za odškodnino izkopanih vinogradov. Kdo pa je odškodnino res dobil? Morebiti kmetje? Pri zalivanju trt je dal on svoje le z vodo zaliti, in to menda iz skrbi, da ne bi ubogim kmetom vitrijo la zmanjkalo? Ker pa njegovo slovensko (?) srce ne ljubi samo nas, ozrl se je na Hrvatsko, dobro vedoč, da so tam trtne uši, (akoravno jih ni videl) in strahu, da ne bi trtne uši trte, ali pa trte uši zadašile, kar je menda vse eno, je sprožil misel, da naj Hrvatskeji vladi pretečo nevarnost predložijo. Ta uboga gospoda si more denar služiti, na eden ali drug način, kaj mar jej za solze revnega kmeta! Ceste imamo kaj lepe. Če ni deža, ni blata. Dalje zmoremo še človeka, katerega veliki trebuh je uže marsiktero štajersko puro požrl, na katerega ime se marsiktera solza ubozega kmeta prime. Pravijo, da se je rad zmotil, pa kdo vé tistega, kateri bi znal govoriti, je odstranil. Imamo tudi izvrstno šolo. Kmetski otroci se še več naučijo, kakor je treba. Da kmetskim dekletom ni treba zemljepisja, zgodovine, risanja, za krompir okopavati, to se vsacemu prej dopové kakor pa u., ki mogočno tukaj vlada in pred katero se vsem hlače tresejo, ker ima ojster jezik. Ubogi otroci morajo strogo do 14. leta v šolo hoditi. Nemščina se že v prvem razredu začinja (lani se je v drugem), v četrtem je slovensko le učni predmet. Učitelji so sami Slovinci, pa strepetajo ko šiba na vodi. Če jih vprašaš kako narodnosti da so. Pa saj je sramota Slovenec biti, kakor pravi Brežiški „Zeh-

ner“. Ta dobri mož lovi ljudi za šulverein, nedavno je lovil podpise za tisto slabo znano peticijo. Njegov prijatelj Gabrič in kmet Cetin iz Gaberja sta okoli hodila. Kmetje so podpisali, samo vedeli niso kaj. Kot uboga žniderčka sta prišla z Nemškega, od Slovencev sta obogatela, sedaj pa svojo hvaležnost s tem kažešta, da delata za propad naroda. Brežiški „Zehner“ dobiva nemške liste, jih pošilja bratu, pri bratu pa se zbirajo kmeti in pri slivovki prav pobožno poslušajo laži, ktere „Freie Presse“ Tagespost in drugi listi donášajo. Zehner ljubi plavičice (modriš, cvetlice nemškega cesarja) in ima nemško trobojnico. Še dosti bi ti vedel povedati, ljubi Gospodar, od krivic, ktere se tukaj godijo, pa prihodnjič. Vreme imamo jako slabo, spreveda nismo imeli, saboto je bila sv. meša za lepo vreme, Bog nas usliši.

S Pohorja. (Slovenecem slovenograško-marnberškega okraja v pozor!) Po našem gorovju je zašumelo, da meni kot poslanec v deželni zbor se vdinjati lastnik Hudoškočke glažute g. pl. Gasteiger. Tako vsaj nameravajo agitatorji, ki delujejo zanj. Kdo pa Slovence med nami pozna, bo pri takej novici lahko rekel: škoda za skrbi, ki si jih nemara s tem napravlja! Čeravno se utapljaajoči liberalci za vsako slamnato bilko poprijemljejo, za tako neumne bi nas Slovence vendar ne smeli imeti, da bi svojemu najhujšemu nasprotniku k poslaniškemu sedežu in deželnemu zboru v Gradci pomagali. Gasteiger je šulvereinski glavač. Kaj pa šulvereinarji hočejo, to so o binkošti v Gradci pokazali, namreč iztrebiti, zatreti Slovence in potem naše dežele k nemškemu cesarstvu pritegnoti. Hočejo nas Slovence kot slepe miši v svoje zanjke poloviti, raztegniti nemški most do Trsta. Slovenci pa tega, dokler še srce v nas bije, na noben način ne pustimo. Tedaj proč z Gasteigerjem, še za volilnega moža ga ne smemo izvoliti. Prevdarimo pa tudi, kaj bi storil tak človek v Gradci za nas? Bo li se potegoval za naše koristi? Nikdar in nikakor ne! Nam Slovenecem je treba narodnih šol in slovensko uradovanje v uradih, pri sodnijah. Čital sem že dve kupni nagodbi („Kaufvertrag“) napravljeni po stari navadi v nemškem jeziku, ki sta vsled podpisov od dotičnih strank že v moč stopili, v kterima se je vendar vse drugo nahajalo, samo to ne, kar so imeti hotele. Nekateri notarji so silno muhasti možje, pa jim nikdar ni dosti mar stranke poprej dosti zaslišati in to, kar te zahtevajo, v take nagodbe postaviti; a ko je pismo enkrat gotovo, pa se podpiše, naj so ga prebranega dotičniki razumeli ali ne. Tako pa se mnogokrat podpiše nekaj, kar morda pristaš teh „kulturträgerjev“ tajno v nemščini pisarju na uho pošepeta, sodnija se pa sklicuje potem na podpise, naj se

kdo še toliko pridušuje in roti, da kaj tacega ni kedaj za dobro priznal, ter sploh za to še poprej vedel ni. Temu se more v okom priti le s slovenskim uradovanjem, za katero se Gasteiger gotovo ne bode potegoval; torej proč z njim!

Od Hajdine pri Ptui. (Na pol baron) postal je nadučitelj V. Kocmut. Toti posilnimec je namreč načelnik tistemu zloglasnemu, ravnokar se zleglemu „vereinu der Lehrer und Lehrerfreunde“ v Ptui, ki ima namen mej slovenskimi učitelji delati razpor. No, treba mi bode že povedati, na kak način je postal slavní Vincenc na „pol baron“. — Dala mu je naslov graška „Tagespošta“, ki piše o tem nikdar ne mira imajočem učitelji: „Herr von Kocmuth“. Takim na „pol baronom“ izročena je Hajdinska mladež. O društvu samem, ki bi se po naše imenoval „šulferajn št. II.“ bomo o priliki govorili.

Od sv. Urbana nad Ptujem. Pri nas smo napravili pred 2 letoma lepo šolsko poslopje, katero bi smelo stati v vsakem mestu. To poslopje pa je stalo mnogo peněz, katerih pri nas vedno primanjkuje. G. Janez Marinč posestnik, gostilničar, zdaj tudi po milosti nemške stranke ud okrajnega zastopa izvoljen, bil je takrat načelnik krajnemu šolskemu svetu. Ker se je domača blagajnica posušila, treba je bilo iti novcev iskat, katere je tudi dobil. Kedar pa se kako javno poslopje postavi, povprašajo se vsi tisti, ki imajo uplačevati v blagajnico, kaj stane, to se pravi, zdaj je treba račun položiti. Tacega položil je tudi Janez Marinč. Odborniki krajnega šolskega sveta račun pregledajo pa jeden teh mož zapazi, da je g. načelnik toliko in toliko izdal. No, si misli mož, ja če je izdal, je moral tudi neke vzeti. Išče in išče dohodke, pa nič ne najde. Zategadelj popita g. načelnika, kje je „ovi znesek“ zabeležen t. j. tisti znesek, ki ga bode treba tudi „gverati“. Po dolgem tuhtanju „spomni“ se vendar g. Marinč, da je neke novce dobil. Kje so zabeleženi ali zapisani? Zdaj pa drugi odborniki tudi nekaj bolj pogledajo in načelnik pripozna pomoto svoje slabosti, ki je znašala kacih 1800 fl. razločka! Govorijo, da je nadučitelj Kocmut tudi „zmoten bil“. Človek pač ni nezmotljiv!

Iz Slov. Bistrice. (Čresnovski gospodarji — Kandolini). Cesar še znani Šoršagg, bivši črešnjovski predstojnik, ni odpravil, podrł zidovje, lipe, hrastovje, prodal občinsko zemljišče, bodo pa zdajni njegovi pajdaši dokončali. — V Lukanji vesi so začeli, potem pridejo gotovo na črešnjovski pašnik (marof) in travnik, in kedar jim bode vsega zmanjkalo, še sv. Mihelu nad vago in hlače. Kako pa račun stoji? Ali se ne upa nobeden občan pogledati, kam da so vsi ti denarji prišli. —

Nemškutarji močno rogovili in plazijo po vsem Pohorju za volilci. Pravijo pa: „dieses Laporje ist ein verf..... Nest, da ist nichts zu machen.“ No, drugod tudi ne opravite nič, tem menje, ker hočete iz Poličan Kandolinija, znanega zagrizenca proti Slovincem, zraven Hammer-Ambossa za kandidata postaviti. Hammer-Ambossa pa Kandolini, to bi torej bila nova zveličarja nemškutarjev, kakor nekdaž Seidl-Brandsteter. Proč z njima!

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Sv. birm.) Dne 9. t. m. pripeljali so se milostljivi knezoškof od sv. Jakoba, kder so tudi zakrament sv. birmo delili, skoz Jarenino k nam. Da bi Njih ekselencijo zamogli s vso častjo sprejeti, poskrbelo se je kolikor mogoče. Ob meji napravil je po naročilu č. g. župnika g. Ferka ličen slavalok z mnogimi mlaji in venci ozalšan; ravno tako bil je napravljen pri cerkvi krasen slavalok z napisom: Benedictus qui venit in nomine Domini, in mlaji kinčali so cesto od farovža do cerkve. Ob prihodu na meji naše fare zagromi iz Ferkovega hriba 8 možnarjev. Kmalu zapojejo zvonovi. Najprvo pozdravili so možnarji iz farovškega hriba č. g. dekana Jareninskega. Kmalu za Njimi tudi Višjega pastirja, kateremu izstopivšemu iz kočije je podarila mala belo oblečena deklica šopek cvetlic. Potem smo spremljali knezoškofa v lepo okinčano cerkev, kder so potem izpraševali birmance. Na večer glasilo se je veselo pritrkavanje zvonov in pok možnarjev črez hribe in doline. V torek ob 8. uri spremili smo milostljivega knezoškofa v procesiji iz farovža v cerkev. Najprvo so blagoslovili nov mešni plašč in potem opravili daritev sv. meše. Po sv. opravilu stopili so na prižnico, kder so imeli prelep govor o zgubljenem sinu. Po pridgi bilo je izpraševanje odraslih in potem sv. birmovanje. Pri tej redkej slovesnosti počastilo je nas še 13 duhovnov. Ob 4. uri popoldne odpeljali so se naš vladika zopet domu v Maribor. Glas zvonov in grom možnarjev iz farovškega hriba in v Cirkovci ob meji naše fare pozdravljalo je milostivega knezoškofa pri Njihovem odhodu. Farani št. Iljski pa združeni izražamo do Njih vladike Lavantinske škofije čute udanosti, pokorščine, resničnega veselja in ljubezni.

Goričan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjev nekdanji generalni adjutant, sila mogočni grof Grünne, je umrl. Tudi fem. baron Vlasič je pokopan; mož je največ uplival na sedanje nastavljenje regimentov doma. S 1. julijem začnejo vojakom novi kruh peči, stari „komis“ je odpravljen. — Deželni zbor tirolski, dalmatinski in istrijski zborujejo. Tukaj so nove slovanske po-

slance potrdili in Laginja mogel je mirno govoriti hrvatski. Italijani so tiho poslušali. — Močno osupnilo je nemške liberalce, ker je vlada naenkrat razpisane volitve štajerske do 19. 21. in 26. avgusta odložila. Pravijo zato, ker so konservativci velikega posestva pritožili se, da je baron Kübek njihove volitve zopet na saboto nastavlil, ko duhovniki težko pridejo. Sicer pa baje za konservativce dobro kaže, treba jih bo podpirati, samo na spodnjem Štajerskem štejejo 22 veleposestnikov, ki so Slovincem na razpolago. Dakle na delo. Oskrbniki grajščine v Reichenburgu bi se naj pobrigali, v imenu volilcev so izpuščeni kakor tudi Gornjegrajska graščina. — Na Vogerskem se volitve bližajo koncu. Vladina stranka je mnogo sedežev zgubila, antisemitov ali protijudovskih poslancev pa je prodrlo blizu 20, čeravno so Judi 2 milijona goldinarjev za volitve potrošili. — Narodna stranka v Zagrebu bo skoro popolnem skleknola pred magjarsko vlado; jeni ugovor zoper lausko prenehanje ustave bil je zelo slab in mehek. Škoda, da se poslanci toliko prepirajo.

Vnanje države. Nemški cesar se ni upal odpeljati po navadi v Wiesbaden, ker so iz Amerike došle dinamit-patrone, da bi železniški vlak njegov raznesle. Pruski generali vedno opazujejo in radostni priznavajo, kako italijanska vlada narašča. — Belgijski katoličani so pri volitvah sijajno podrli liberalce in freimaurerske ministre hipoma pobrisali s stolov. Slava odločnim katoličanom Belgijskim. — Francozi in Angleži so se zastran Egipta toliko porazumeli, da ostanejo ti z vojniki v deželi neke danjih Faraonov samo do l. 1888. — Kar so Angleži dolgo tajili, to je vendar res. Dne 25. maja vdrl so Mahdijevi vojniki v mesto Berber ob Nilu, zaklali 1500 egiptovskih vojakov in posekali 2000 drugih ljudi. Sedaj je Dongola v nevarnosti, ki je že bliže Egipta. — Rusi nameravajo v Velikem ocejlanu polastiti se kakšnega otoka, da bi dobili pristanišče za svojo Sibirsko brodovje.

Za poduk in kratek čas.

Štajerski deželni zbor pa Slovenci.

VIII. Te dni objavila je graška „Tages-posta“, da so nemški liberalci zgubili svojega voditelja. Moric plem. Kaiserfeld-Blagotinšek, ponemčeni Slovenec z Dravskega polja, vzel je od volilcev in od političnega življenja slovo. Bil je od l. 1870 deželni glavar ter iz deželne blagajnice potegnil 84000 fl. svoje sorodnike pa k mastnim službam spravil v deželnem odboru in štajerske hranilnici. Mož ni imel nikdar dobre besede za svoje rojake Slovence, vedno delal le za Nemce in za se. Ob konci svojega